

Kirjanduse ja eesti keele näidisainekavad on koostanud Tallinna Laagna Gümnaasiumi õpetaja Liili Eelmäe

Tallinna Laagna Gümnaasiumi integratsiooniklasside
AINEKAVA
2004/2005 õa

KIRJANDUSE AINEKAVA (õppekeel eesti keel)

I. Üldised õppe-eesmärgid

Gümnaasiumi kirjandusõpetus taotleb, et õpilane väärtustaks ilukirjandust kui

- kunsti,
- esteetiliste ja eetiliste tõekspidamiste kujundajat,
- tunde- ja mõttemaailma ning keelekasutuse olulist rikastajat,
- loovuse arendajat,
- kogemuste vahendajat,
- ühiskonda integreerijat ja minapildi avardajat,
- rahvus- ja maailmakultuuri tähtsat osa,
- kujundikeele mõistmist,
- kirjanduse õpetamist, mis on sisuline integreerimine teksti- ja kõneõpetusega,
- võimalust aru saada eestlaste meelelaadist, iseloomust, väärtushinnangutest jne
- vastastikuse mõistmise ja tolerantsuse kujundajat,
- olulist tuge eesti keele õppes, võimalust eneseväljenduseks.

10. klass

Õppesisu

Maht: 108 tundi, 3 kursust, 3 tundi nädalas

Esimene kursus – 35 tundi

- Rahvaluule – meie kirjanduse alglaie.
- Rahvuskirjandus ja maailmakirjandus.
- Folkloor kui rahvusteadvuse ja kultuuri kujundaja.
- Esimesed kirjalikud mälestusmärgid. Kroonikad.
- Reformatsioon ja trükitud raamat. H. Stahl ja tema aeg.
- S. Wanradti ja J. Koelli katekismus. G. Mülleri jutustused.
- Piibel ja tema tee Eestisse. Anton Thor Helle “Piibliraamat”.
- Eesti kunstluule algus.
- Juhuluule. Ilmalik luule. Kirikulaul.
- 18.sajandi valgustuskirjandus. Rahvavalgustuslik proosa. A. W. Hupel.
- Sentimentaalne kirjavara. Jenoveva. Suve Jaan.
- Kr. J. Peterson. Katkendeid Maimu Bergi teosest “Seisab üksi mäe peal”

Teine kursus – 35 tundi

- Rahvuslik ärkamisaeg. Eeldused ja tõusu periood. Ühisüritused.
- Rahvusliku ärkamisaja lõhenemine. Kirjandustegevus. Teadused ja kunstide areng.
- Ärkamisaeg kaasajal.

Kirjanduse ja eesti keele nädisainekavad on koostanud Tallinna Laagna Gümnaasiumi õpetaja Liili Eelmäe

- Fr. R. Faehlmann – elu ja ühiskondlik tegevus. Luule ja epigrammid. Muistendid.
- Fr. R. Kreutzwaldi kirjanduslik – kultuuriline tegevus. “Ennemuistsed jutud”.
- Fr. R. Kreutzwald. “Kalevipoeg”. Eepose žanritunnused.
- Lydia Koidula. Elu ja tegevus. Hümnid isamaale. Loodusluule. Mõtteluule.
- Lydia Koidula. Näidendid ja jutustused. Ajakirjanduslik tegevus.

Kolmas kursus – 35 tundi

- Maailmakirjandus. Antiikkirjandus. Antiikmütoloogia. Jumalad.
- Antiikkirjandus. Trooja sõja kangelased. Homerose “Ilias” ja “Odüsseia”.
- Antiikteater. Atika tragöödia.. Antiiklühürika.
- Antiiktragöödia.
- Euroopa keskaja kirjandus. Vanim keskaegne eepika. Iiri saagad. Islandi eepika.
- Anglosaksi eepos. Kangelaslaulud e kangelaseeposed: prantsuse, saksa, hispaania.
- Rüütlikirjandus. Kirjandus keskaegses linnas. Linnaluule ja linnaromaan.
- Humanism ja reformatsioon

Üldistav kordamine – 3 tundi

3. Põhimõisted: rahvaluule, müüt, folkloor, belletristika, ajaraamat, riimkroonika, katoliiklus, luterlus, protestantism, katekismus, jutlus, meisisapalve, pietism, apokriifaraamatud, juhuluule, jeremiaad, renessanss, regivärss, estofiil, didaktiline kirjandus, haleduslugu, ood, pastoraal, romantism, epigramm, muistend, eepos, eepika, personifikatsioon, parallelism, gradatsioon, inversioon, alliteratsioon, assonants, epiteet, võrdlus, metafoor, sümbol, allegooria, stroof, värss, mütoloogia, saaga. Atika tragöödia. Humanism. Reformatsioon.

Õpitulemused:

Õpilased peavad oskama lugeda pikemaid ja keerulisemaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste. Kirjutatakse jutustavaid, kirjeldavaid ja autori seisukohti väljendavaid tekste, fantaasiaid, dialooge. Õpilane on orienteeritud kirjutamis- ja lugemisprotsessi mõistmisele, eesmärgistamisele ja viimistlemisele. Õpilane teab teemaga seotud põhimõisteid. Sõnavara on rikastunud.

11. klass

Maht: 108 tundi, 3 kursust, 3 tundi nädalas

Õppesisu

Esimene kursus – 35 tundi

- Juhan Liiv. Noorus. Murrang ja elu lõpuaastad. Jutulooming. Isamaalühürika. Loodus- ja armastusluule. Liivi prohvetlikkus. Luuletuste võrdlemine.
- E. Vilde. Lapsepõlv, õpiaastad. Nooruslooming. Ajalooline triloogia. “Mäeküla piimamees”. Näitekirjandus. “Pisuhänd”.
- August Kitzberg. Elukäik. Jutulooming. “Libahunt”.

Teine kursus – 35 tundi

- “Noor-Eesti” .Rühmituse loomine, põhimõtted, tähtsus.
- Fr. Tuglas. Novellilooming.
- Gustav Suits. Elu ja looming. Luulekogude põhiteemad.

Kirjanduse ja eesti keele näidisainekavad on koostanud Tallinna Laagna Gümnaasiumi õpetaja Liili Eelmäe

- Villem Grünthal-Ridala. Elu ja looming. Impressionism.
- Ernst Enno. Elu ja looming. Sümbolism.
- Marie Under. Elu ja looming. Luulekogude põhiteemad. Ballaadid. Sonett.

Kolmas kursus – 35 tundi

- Dramaatika. Tammsaare “Juudit”. Tragöödia. Sophoklese “Kuningas Oidipus”.
- Eepika. Teose aja- ja elulooline taust. Eepos. Romaani- ja novelližanri kujunemine. Jutustus. Lühivormid.
- Maailmakirjandus. Kesk- ja renessansiaeg. Dante. Petrarca. Boccaccio. Shakespeare.

Üldistav kordamine – 3 tundi

Põhimõisted: epigonism, proosaminiatuurid, marginaalid, kompositsioon, ekspositsioon, konflikt, kulminatsioon, elegia, poliitiline satiir, naturalism, komöödia, romantiline ajalooline jutustus, följeton, proloog, epiloog, novell, miniatuur, impressionism, sonett, sümbolism, lüüriline ballaad, ekspressionism, tragöödia, draama, dramatiseering, saatusetragöödia, oidipuse kompleks, romaan, novell, jutustus, lühivormid.

Õpitulemused

Õpilane saab aru kirjandusnähtuste järjepidevusest, teab teemaga seotud mõisteid, kirjandusvoole, žanre, oskab määratleda kirjaniku kohta ühiskonnas, leiab seoseid teiste kunstiliikidega, minapilt on avardunud. Keeleline areng võimaldab lugeda novelle, jutustusi, luuletusi ning draamasid.

12. klass

Maht: 144 tundi, 4 kursust, 4 tundi nädalas

Õppesisu

Esimene kursus – 35 tundi

- Eesti kirjandus 20. saj I poolel.
- A. H. Tammsaare. Jutustused. “Tõde ja õigus”, “Kõrboja peremees”, “Põrgupõhja uus Vanapagan”.

Teine kursus – 35 tundi

- Gailiti novellid. “Toomas Nipernaadi”.
- Eesti kirjandus 1940-2004. Näiteid 2-3 autori luulest ja proosast.

Kolmas kursus – 35 tundi

- Jaan Kross. “Keisri hull”. Romaanilooming.
- H. Runnel, J. Viiding.
- Sajandivahetuse postmodernistlikke suundumusi. M. Mutt või T. Önnepalu.

Neljas kursus – 35 tundi

- Maailmakirjandus. Klassitsism. Valgustus ja romantism. Modernism. Postmodernism. Näiteid Goethe, Bayroni, Shelley, Heine luulest.
- Modernistlik luule: Baudelaire, Mallarme, Verlaine jt luulest.
- Modernistlik teater. Maeterlinck. “Pimedad”.

Kirjanduse ja eesti keele näidisainekavad on koostanud Tallinna Laagna Gümnaasiumi õpetaja Liili Eelmäe

Üldistav kordamine – 4 tundi

Põhimõisted: epopöa, ränduriromaan, empaatia, klassitsism, valgustus, modernism, sümbolism.

Õpitulemused

Õpilane teab teemaga seotud põhimõisteid, oskab käsitleda üksikprobleeme ja nähtusi, oskab töötada iseseisvalt, võtab osa dispuutidest, teeb ettekandeid, uurimustöid, püstitab hüpoteese, esineb argumenteeritult. Valdab keelt. Võib lugeda romaane ja analüüsima neid, avaldama argumenteeritult oma arvamust.

Üldised õpitulemused gümnaasiumi lõpetamisel:

- õpilane omab ettekujutust kirjandusprotsessist ning eesti- ja väliskirjanduse tähtsamatest perioodidest,
- mõistab ilukirjanduse väärtust ja hindab kujundlikku mõtlemist ning keelekasutust,
- on lugenud vähemalt 10 ilukirjandusteost eesti keeles,
- teab kirjanduse igast etapist vähemalt ühte teost põhjalikumalt,
- teab kirjanduse žanreid ja poeetika põhimõisteid,
- oskab loetut suhestada aja, koha ning teiste tekstidega,
- oskab valida väljendusvahendeid lähtuvalt suhtlussituatsioonist ja eesmärgist,
- oskab loetu kohta oma mõtteid ja arvamusi avaldada,
- omab ettekujutust suurimate (eesti) kirjanike elust ja loomingust, nende teoste loomise ajaloost, ajastust, mida kajastatakse.
- õpilastes on välja kujunenud teise rahva mõistmine ja sallivus,
- on loodud alus edasiseks osavõtuks Eestis pakutavatest kultuurilistest hüvedest.

Integratsiooniklasside eesti keele

AINEKAVA

10.-12. klass

I. Eesmärgid

Gümnaasiumi eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane

- saavutab keeleoskuse taseme, mis võimaldab keelekeskkonnas iseseisvalt ja enesekindlalt hakkama saada, eestikeelses õppeasutuses õpinguid jätkata ning eestikeelses keskkonnas tööle asuda,
- orienteerub eesti kultuuris ja sotsiaalsfääris,
- teadvustab end Eesti ühiskonna täisväärtusliku liikmena,
- teadvustab eesti keele süsteemi ja eripära,
- arendab loovat ja kriitilist mõtlemist,
- arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust,
- austab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat,
- väärtustab head keeleoskust eneseväljendus- ja suhtlusvahendina,
- arendab oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust, omandab õigekirjaoskuse,
- õpib kirjutama eri liiki tekste,
- valdab eesti keelt.

Kirjanduse ja eesti keele näidisainekavad on koostanud Tallinna Laagna Gümnaasiumi õpetaja Liili Eelmäe

10. klass

Õppesisu

Maht: 108 tundi, 3 kursust, 3 tundi nädalas

Esimene kursus – 35 tundi

- Häälik ja foneem. Vokaalide ja konsonantide liigitus. Eesti keele häälikusüsteemi põhijooned. Silp, rõhk ja välde. Palatalisatsioon.
- Käändsõnade süvendatud käsitus.
- Inimsuhted. Sõbrad. Sõpruskonnavälised suhted. Sotsiaalsed probleemid. Isikud ja suhted. Internett ja suhted. Abikaasa kui sõber.

Teine kursus – 35 tundi

- Pöördsõna muutmine oleviku ja mineviku, liht- ja liitaegades, eitavas ja jaatavas kõnes, käskivas, tingivas ja kaudses kõneviisis. Infinitiivide süvendatud käsitus. Rektsioon. Umbisikulise tegumoe oleviku ja mineviku süvendatud käsitus. Muutumatud sõnad. Määr-, kaas- ja sidesõnad.
- Mina. Mina isiksusena teiste seas, eripära, võimed ja eelistused. Tugevad küljed ja nõrkused.
- Haridus. Eesti haridussüsteem ja koolitüübid. Oma kooli ajalugu.

Kolmas kursus – 35 tundi (tugevama klassiga vahetada esimene ja kolmas kursus ära).

- Õigekeelsus. Täheortograafia: P, T, K – B, D, G; I ja J; H sõna algul. Võõrsõnade õigekiri.
- Süntaks. Eesti keele sõnajärg.
- Kodukultuur. Põlvkondadevahelised suhted. Armastus ja abielu. Noor pere. Koduväline suhtlemine. Rollid perekonnas. Õigused ja kohustused. Kodu ja kasvatus. Perekonna eelarve. Majapidamistööd.

Üldistav kordamine – 3 tundi

Põhimõisted: Häälik ja foneem, vokaal, konsonant, sulghäälik, ahtushäälik, poolvokaal, sisehäälik, astmevaheldus, laadivaheldus, vältevaheldus, tuletusliide, omadussõna, võrdlusastmed, arvsõna, asesõna, liitverb, ühendverb, väljendverb, umbisikuline tegumood, käskiv kõneviis, tingiv kõneviis, kaudne kõneviis, verbi käändelised vormid.

Õpitulemused

Õpilane oskab eesti keele õigekirja läbitud teemade lõikes, oskab tähelepanu pöörata ja kasutada välde, sõnarõhku, poolitada sõnu, kasutada õiget tegusõna vormi, käänata, moodustada uusi sõnu. Kõnes on saavutanud vabaduse. Aru saamine ei valmista raskusi.

11. klass

Maht: 108 tundi, 3 kursust, 3 tundi nädalas

Esimene kursus – 35 tundi

- Maailma keeleline mitmekesisus. Keelkonnad. Eesti keel kui soomeugri keel. Soomeugri keeled ja indoeuroopa keeled. Eesti keele areng ja eesti kirjakeele kujunemine.
- Sõnade kokku- ja lahkukirjutus. Sõnaühendi ja liitsõnatuletise vahekord. Samatähenduslikud sõnad. Ühend- ja väljendverbid, muutumatud sõnad, motiveeritud ning kinnistäiendid kokku- ja lahkukirjutuse objektina.

Kirjanduse ja eesti keele näidisainekavad on koostanud Tallinna Laagna Gümnaasiumi õpetaja Liili Eelmäe

- Olme. Suhtlemine ameti- ja õppeasutuses, teenindustevõttes. Pangatoimingud. Maitse- ja ostmiseelistused. Kodu- ja kontoritarbed, kasutusjuhendid. Tarbijaõigused. Transpordivahendite eelistused ja liiklusprobleemid.

Teine kursus – 35 tundi

- Algustähe ortograafia. Asutuste nimed ja nimetused, kaubaartiklid, pealkirjad, kohanimed. Jutumärgid pealkirjades, tekstis. Nimede kirjutus. Nimetarvitus dokumentides, nimede käänamine, ülakoma kasutamine.
- Elukeskkond. Turvalisus. Loodushoid ja loodussäästlik tarbimine. Tervis. Tervislikud eluviisid. Halvad harjumused, nendest hoidumine. Kriisikeskus.

Kolmas kursus – 35 tundi

- Morfoloogia. Vormimoodustuse vahendid. Astmevaheldus ja teised tüveteisendused. Käändsõna vormimoodustus. Pöördõna vormimoodustus, käändelised ja pöördelised vormid. Sõnamoodustusviisid.
- Vaba aeg. Puhkuse vajalikkus. Stressorid. Puhkamisvõimalused. Kultuuri- ja meelelahutusüritused. Filmi- ja teatrirepertuaar, lemmikfilm ja näidend, lemmiknäitleja. Lugemiseelistused.
- Otsene ja kaudne kõne.

Üldistav kordamine – 3 tundi

Põhimõisted: sugulaskeel, surnud keeled, keelkonnad, liitsõna, sõnaühend, täiendosa, põhiosa, liitverb, algustähe kirjutusmallid.

Õpitulemused

Õpilane tunneb teemaga seotud põhimõisteid, oskab kirjas kasutada suur- ja väiketähte, tunneb sõnade kokku- ja lahkukirjutamist, kasutab omandatud sõnavara, grammatiliselt õigeid ja mitmekesisid keelestruktuure.

12. klass

Maht: 75 tundi, 2 kursust, 2 tundi nädalas

Esimene kursus – 35 tundi

- Nõuded kirjalikele töödele. Info riigieksamist.
- Lühendamine.
- Avalduste, kirjade jm tekstide kirjutamine.
- Elukutsed ja elukutse valik. Alaealine ja töö. Tööjõuturg. Töötus.
- Töökeskkond ja töötingimused. Suhted kollektiivis. Õppimine kui töö.
- Haridussüsteem ja õppimisvõimalused. Keelte ja arvutiõppimise vajadus.
- Testid. Kuulamis-, lugemis- ja grammatikatestid.
- Õppelaen. Õpingud välisriigis.
- Infoühiskond ja selle probleemid. Inimese ja tehnika areng. Info hankimine.
- Igapäevane elu. Tervis ja heaolu. Ravikindlustus. Haigekassa.
- Ühiskond: sotsiaalsed grupid. Usk.
- Isikud ja suhted.

Kirjanduse ja eesti keele näidisainekavad on koostanud Tallinna Laagna Gümnaasiumi õpetaja Liili Eelmäe

Teine kursus – 35 tundi

- Tarbeteksti olemus. Intervjuu. Elulookirjeldus. CV. Apellatsioon.
- Väite kirjutamine.
- Majandus ja ettevõtlus. Asjaajamine ametiasutuses.
- Kõnearendus: otsustamine.
- Lapsed ja perekond.
- Rääkimine: diskussioon.

Üldistav kordamine - 5 tundi

Põhimõisted: Tarbetekst, apellatsioon.

Õpitulemused

Õpilane oskab väljendada oma mõtteid nii kõnes kui kirjas, oskab kirjutada tarbetekste.

III. Õpitulemused gümnaasiumi lõpuks:

- Õpilane tunneb olulisi kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid; mõistab ja oskab luua erinevaid tekste, refereerida, kommenteerida, arvustada.
- Oskab kasutada erinevaid keele käsiraamatuid, õigekeelsussõnaraamatut ja selles leiduvat infot.
- Oskab eestikeelsele teabele tuginedes laiendada teadmisi ja hankida teavet Eestis ja mujal toimuva kohta.
- Oskab rakendada häälikuõigekirja reegleid, õigesti kasutada suurt ja väikest algustähte, sõnu kokku ja lahku kirjutada.
- Oskab õigesti kasutada käändeid ning pöörsõna käändelisi ja pöördelisi vorme.
- Oskab lauseid kirjavahemärgistada.
- Tunneb tähtsamaid lühendeid ning nende õigekirja.
- Tunneb üldjoontes eesti keele grammatilist ehitust.
- Oskab kõnelemisel ja kirjutamisel valida õigeid keelevahendeid vastavalt suhtluseesmärgile, väljendada oma teadmisi, arvamusi, seisukohti kõnes ja kirjas.
- Mõistab meedias edastatavat teavet, eristab kuulnud detaile ja fakte.
- Teab keele struktuuri üldiselt ja eesti keele eripära.
- Kasutab omandatud sõnavara ja grammatiliselt õigeid mitmekesisid keelestruktuure.
- Teab soome-ugri ja indoeuroopa tähtsamaid keeli.
- Oskab kirjutada tarbekirju, kirjandit ja uurimust.